

sterne besørge disse Embedsbreve selv (Ja! Ja! Nei!). Det er vel sandt, at der derved paalægges Præsterne en vis, men dog, det er unægteligt, en ikke betydelig Byrde, og for dem vilde den i ethvert Tilfælde vær; mindre betydelig end for Skolelærerne efter deres Aar og Stilling, — der paalægges dem derved en vis Byrde i Sammenligning med andre Embedsmænd, som i Almindelighed have fri Befordring af Embedsbreve, eller, hvis de ikke ligesom have fri Befordring, kunne de senere kræve Erstatning for de Afgifter, som saadanne Breve have forarsaget dem; men jeg troede, at medens Præsterne naturligviis maatte beholde Krav paa ikke at blive belæssede med Befordringen af saadanne Breve, som angaae recent communale Anliggender, Fattigvæsenet, Skolevæsenet o. s. v., saa var der ingen Grund til at stille nogen særegen Fordring til en anden Befordringsret eller til en Godtgjørelse for Befordringen af de Circulairer, som angaae Geistlighedens egne Anliggender, eller saadanne Anliggender, om hvilke de ønske at sættes i Kundskab af det Offentlige, og jeg troede, at man i det Hele taget vilde gjøre Geistligheden Ret ved at udsætte den for et Skin, som ikke burde hvile paa den, naar man krævede Noget, som det viste sig, at en stor Deel allerede havde renonceret paa, og som maaffee flere vilde have givet Afkald paa, naar der ikke under de tidligere Forhandlinger var fremkommet en vis Misstemning mod denne Sag. Jeg lod derfor igjen udgaae et Circulaire, hvori jeg gjensnem Biskopperne meddeelte Geistligheden, at jeg var findet at træffe en saadan Foranstaltning; men da der derved dog altid vilde falde en vis Byrde paa Geistligheden, vilde jeg ikke undlade at høre, hvad dens Formening var herom. Dette Circulaire har havt den Virkning, at Præsterne paa endnu flere Steder frivilligen have renonceret paa Retten til at faae Embedsbreve saaledes befordrede. Jeg skulde troe, at, naar man noie undersøgte Sagen, vilde man finde, at denne Befordringsret paa de færreste, og jeg troer paa de langt færreste, Steder benyttes; saaledes er der her i Kjøbenhavns Nærhed et meget stort Provsti, hvor kun en eneste Præst, og det af en Slags Retsfølelse, erklærede, ikke at kunne gaae ind paa

at give Afkald paa denne Befordringsmaade; alle de andre Præster have derimod strax givet Afkald derpaa. Naar nu altsaa Sagen staer saaledes, saa troede jeg, at vi saameget mere kunde holde os dertil; og just fordi der her var Spørgsmaal om en Ret og det syntes, at der var enkelte Mænd, som endnu vare tilbende noget i den Følelse, som tidligere Forhandlinger havde fremkaldt, troede jeg, at, naar man dog saa snart som muligt kom til en Ordning af Skolevæsenet paa Landet, kunde denne Forholdsregel gaae ind under den almindelige Anordning, hvorved den desto mere tabte enhver Character, som kunde indeholde noget Anstødeligt eller Forbittrende, og der kunde saameget mindre da blive Tale om en Substitution af en anden Form. Men, naar nu Sagen er fremkommen her, saa troer jeg, at den bør nyde Fremme. Jeg har allerede omtalt det ene Punkt, paa hvem Byrden skulde gaae over; jeg troer, som sagt, at man vilde gjøre Geistligheden Ret, naar man vilde vække en Strid om dette og søge at sætte noget andet istedet derfor. Forøvrigt vil jeg ikke undlade at bemærke, at, naar denne Byrde overføres paa Præsterne, er det ikke paa ethvert enkelt Sted, at den bliver ubetydelig, og det forholder sig nu uheldigviis med Præsterne som med Skolelærerne, at Byrden bliver betydeligere der, hvor Kraften til at bære Byrder er mindre; thi Byrden er besværligst, hvor Veilængden er størst, og det er navnlig Tilfældet med de Egne, hvor baade Præsterne og Skolelærernes Indtægter ere de mindste (Hør!); og hvor Byrden kan være trykkende, det vil især være paa de tyndt befolkede Egne af Jylland, som i Himmerum Herred; der kan det være en ikke ganske ringe Besværlighed at skulle besørge disse Circulairer. Imidlertid troer jeg ikke, at Saadant nogetsteds forekommer i Gjenemsnit oftere end eengang om Maanedes, saa at denne Byrde vel vil være overkommelig.

Det andet Spørgsmaal, der fremstillede sig for mig, og som ogsaa er blevet berørt idag, er, hvorledes der skulde forholdes med de Indtægter, som kunde synes at være tillagte visse Skolelærere just i denne Anledning; forsaavidt disse Indtægter fremkomme fra Communen, har jeg